

Morrison, Tony

Tiểu sử NỮ VĂN HÀO DA ĐEN TONI MORRISON (1931 -) Phạm Văn Tuấn.

Tony Morrison là một trong các nhà văn danh tiếng, quan trọng nhất hiện nay tại Châu Mỹ. Vào năm 1970 khi tác phẩm "Mắt Xanh Nhất" (The Bluest Eye) xuất hiện, Toni Morrison chỉ được công nhận là một nữ tiểu thuyết gia "da đen", nhưng sau các cuốn truyện "Sula" (1973), "Bài Ca của Solomon" (Song of Solomon, 1977) và "Tar Baby" (1981), Tony Morrison đã nhận thêm những lời khen ngợi của giới văn học.

1/ Thiếu thời của Toni Morrison. Toni Morrison có tên thật là Chloe Anthony Wofford, chào đời vào ngày 18 tháng 2 năm 1931, là người con thứ hai trong gia đình bốn người, đã trưởng thành tại thị trấn Lorain gần thành phố Cleveland, thuộc tiểu bang Ohio. Đây là một thị trấn chuyên về ngành thép với dân số vào khoảng 75,000 người gồm các sắc tộc Ái Nhĩ Lan, Tiệp Khắc, Đức, Hy Lạp, Ý, Serbia, Mễ Tây Cơ và người da đen. Tại môi trường đa văn hóa này, Toni Morrison đã sống biệt lập và không gặp nghịch cảnh kỳ thị màu da như các nhà văn da đen khác, chẳng hạn như Maya Angelou, Dick Gregory và Richard Wright. Ông ngoại của Toni Morrison là John Solomon và bà ngoại là Ardelia Willis, họ là những người da đen di cư từ Alabama vào năm 1912. Ông Solomon là một người thợ mộc, một nông dân gốc Kentucky nhưng vì nhận thấy không có cơ hội thăng tiến vì cảnh nghèo đói và kỳ thị, nên đã di chuyển lên tiểu bang Ohio. Từ ông ngoại, Toni Morrison được nghe kể lại những câu chuyện kinh hãi của đời sống da đen trong thời kỳ tái xây dựng, vào khoảng 12 năm sau Cuộc Nội Chiến Nam Bắc Mỹ. Cha của Toni Morrison là George Wofford, một người da đen trồng hoa màu ăn chia nhưng vì các áp chế chủng tộc tại tiểu bang Georgia, nên phải chạy lên mạn Bắc, vì thế ông ta "không tin mọi lời nói, mọi cử chỉ của người da trắng trên trái đất". Trái lại, mẹ của Toni là bà Ramah Willis Wofford lại là một người có giáo dục cao hơn, không có thành kiến chua cay về các liên hệ chủng tộc, đã tin nhiệm các người khác hơn ông chồng. Toni Morrison được nuôi dưỡng trong một môi trường đầy đủ giáo huấn và tôn giáo, bà đã viết rằng "chúng tôi được dạy dỗ rằng là các cá nhân, chúng tôi có giá trị". Toni Morrison được nghe kể về những hoàn cảnh nguy hiểm và vinh quang trong lịch sử của người da đen nhờ ông bà ngoại. Tại bậc tiểu học, Toni Morrison đã mong muốn vượt lên bằng cách chăm học, chăm đọc sách, đọc say mê các tác phẩm của Gustave Flaubert và Jane Austen cũng như của các tiểu thuyết gia người Nga thuộc thế kỷ 19. Sau bốn năm trường tại thị trấn Lorain, chuyên học tiếng La Tinh và các tác phẩm danh tiếng của các tiểu thuyết gia người Pháp, Anh và Nga, Toni Morrison tốt nghiệp Trung Học vào năm 1949 với hạng cao, rồi yêu cầu gia đình cho theo bậc đại học, đây là một điều khác thường bởi vì người phụ nữ da đen vào thời kỳ đó chỉ nghĩ tới bốn phận nội trợ trong gia đình. Toni Morrison ghi danh theo Đại Học Howard nằm trong Thủ Đô D.C., và công trình học vấn này đã khiến cho người cha phải lãnh thêm công việc để kiếm đủ số tiền cần thiết cho gia đình, như thợ hàn, người rửa xe hơi. . . Chính tại Đại Học Howard, Toni Morrison đã đổi tên từ Chloe Anthony thành Toni và theo học những bậc thầy của phong trào bảo vệ người da màu như nhà thơ Sterling Brown, nhà triết học Alain Locke kiêm "phê bình gia và học giả Rhodes" và đây cũng là nhà biên tập của tờ báo "Người Da Đen Mới" (the New Negro). Tại Đại Học Howard chuyên giáo dục sinh viên da đen, Toni Morrison tìm hiểu văn chương của các văn hào danh tiếng như Shakespeare, Hawthorne, Melville và Wordsworth và cũng tham gia vào ban kịch Howard Unity Players, đi trình diễn tại các tiểu bang Miền Nam vào thời kỳ trước khi có phong trào tranh đấu cho Dân Quyền của người da đen. Toni Morrison tốt nghiệp đại học với văn bằng Cử Nhân (B.A.) vào năm 1953 rồi hai năm sau, 1955, hoàn thành chương trình Cao Học (Master's) Ngôn Ngữ Anh tại Đại Học Cornell, tập trung nghiên cứu các tác phẩm của Virginia Woolf và William Faulkner.

2/ Thời kỳ giảng dạy và sáng tác. Từ năm 1955, Toni Morrison bắt đầu giảng dạy môn Anh Ngữ và Khoa Học Xã Hội tại Đại Học Texas Southern University trong thành phố Houston, rồi làm giảng viên môn tiếng Anh tại Đại Học Howard trong tám năm, 1957-64. Trong số các sinh viên của bà, có hai người nổi danh là những nhà hoạt động cho phong trào Dân Quyền, đó là Stokely Carmichael và Claude Brown, tác giả của cuốn truyện "Đứa con trai trên Miền Đất Hứa" (Manchild in the Promised Land). Năm 1957, Toni lập gia đình với kiến trúc sư gốc người Jamaica tên là Harold Morrison và họ có một con trai tên là Harold Ford sinh năm 1962. Cuộc hôn nhân này bị chấm dứt vào năm 1965 và bà Toni trở về thị